

Handläggare
Malin Torberger
Telefon: 08-508 25 162

Till
Socialnämnden
2021-04-27

Motion (Fi) om Bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr. KS 2020/1276

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor
2. Beslutet justeras omedelbart.

Fredrik Jurdell
Socialdirektör

Veronica Wolgast Carstorp
Avdelningschef

Sammanfattning

Feministiskt initiativ (Fi) har skrivit en motion med förslag om en bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor i Stockholms stad. Motionen innehåller förslag som enligt författarna skulle stärka våldsutsatta kvinnors möjligheter att få en bostad när de lämnar en relation där de utsätts för våld, eller en hederskontext. Bland annat föreslås att regeln om att man ska ha varit folkbokförd i Stockholm sammanhängande i två år när man ansöker om förtur för att kunna beviljas det, ska tas bort ur riktlinjerna för förtur, liksom kravet om skuldfrihet. Författarna efterfrågar nya riktlinjer för förtur och att socialnämnden ska vara bostadsförmedlingen behjälplig i framtagandet, samt att en genomlysning ska göras i syfte att identifiera varför andelen våldsutsatta som får förtur är relativt låg. Förvaltningen anser att rätten till förtur fortsatt bör vara behovsprövad utifrån fler faktorer än enbart våldsutsatthet, och är därför tveksam till en bostadsgaranti. Vidare menar förvaltningen att om nya riktlinjer tas fram är förvaltningen gärna behjälpliga vid behov, men att bostadsförmedlingen har bäst kompetens avseende bostadsrelaterade frågor. Samverkan finns mellan bostadsförmedlingen och socialförvaltningen rörande dessa frågor. I

budget för 2021 fick bostadsförmedlingen och socialförvaltningen, tillsammans med stadsdelsnämnderna, i uppdrag att se över processkedjan för förturshandläggning, ett arbete som pågår. Förvaltningen menar att det sannolikt behövs en fortsatt tvåårsregel i riktlinjerna för förtur och att det redan idag finns möjlighet att göra avsteg från riktlinjerna om särskilda skäl föreligger.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat en motion från Feministiskt initiativ om att införa en bostadsgaranti för våldsutsatta i Stockholms stad. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, servicenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, ROKS och Unizon.

Ärendet

Lisa Palm och Anna Rantala Bonnier (Fi) har i en motion föreslagit en bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor i Stockholms stad. De skriver att socialförvaltningen och bostadsförmedlingen fick i uppdrag 2019 att utöka antalet förturslägenheter och att se över riktlinjerna, men att inget i praktiken förändrades. Den så kallade tvåårsregeln, som innebär att sökande måste ha varit folkbokförd i Stockholm sammanhållet under de senaste två åren för att kunna få förtur i bostadskön, fanns kvar efter översynen. Det gjorde även kravet att inte ha boenderelaterade skulder. Författarna menar att dessa krav gör det omöjligt för en våldsutsatt kvinna som flytt sitt hem och bott tillfälligt i en annan kommun under en kortare period, eller som är skuldsatt på grund av ekonomiskt våld, att beviljas förtur. Författarna menar vidare att det är anmärkningsvärt att ha sådana krav under en pågående ”bostadskris” och samtidigt som den grönbå majoriteten, enligt författarna, ombildar hyresrätter till bostadsrätter.

2015 beviljades enligt motionens författare förtur till 51 lägenheter på grund av hotbild och 2019 var motsvarande siffra 14. Mot bakgrund av ovanstående vill författarna att staden ska införa en bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor, som innebär att den som vistats på skyddat boende inte ska bli hemlös eller blir tvungen till att bo på vandrarhem. I motionen föreslås följande:

1. att en bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor ska införas i Stockholms stad

2. att socialnämnden tillsammans med bostadsförmedlingen genomför en genomlysning om anledning till varför så få våldsutsatta kvinnor beviljas förtur
3. att socialnämnden bistår bostadsförmedlingen med framtagandet av nya riktlinjer för förtur så att fler våldsutsatta kan ges förtur i bostadskön
4. att tvåårsregeln för att beviljas lägenhet tas bort ur riktlinjerna för den som varit våldsutsatt
5. att kravet om att vara skuldfri för att beviljas lägenhet tas bort ur reglerna för den som varit våldsutsatt

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 21 april 2021. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 22 april 2021.

Jämställdhetsanalys

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är i hög grad ett uttryck för den icke jämställda relationen mellan könen. Det är i stor utsträckning kvinnor som utsätts och män som är förövare och det gäller inte minst när det handlar om grovt eller dödligt våld i en parrelation eller i en hederskontext. Att säkerställa att våldsutsatta, och eventuella barn, som lämnar våldet har någonstans att bo är därmed indirekt en jämställdhetsfråga.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Att ha en trygg bostad är centralt i de flesta människors liv, inte minst om man har barn, och många som utsätts för våld från närstående berövas detta då våldet ofta sker i hemmet.

Förvaltningen ser positivt på att våld i nära relation är en förturskategori hos bostadsförmedlingen i Stockholm. Nedan redogörs för förvaltningens synpunkter och förslag i anslutning i respektive punkt i motionen.

1. Bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor i Stockholm

Förvaltningen anser att det är viktigt att personer som utsätts för våld i en partnerrelation eller i en hederskontext, inte hindras att lämna den situationen, eller återvänder till den, på grund av att man inte har någonstans att bo. Samtidigt ser förvaltningen att frågan om en bostadsgaranti är komplex och att en bostadsgaranti kan vara svår att införa så att den blir välfungerande i praktiken. Förvaltningen menar att det är rimligt att utgå från behov hos den enskilde, alla som är våldsutsatta har

inte behov av att få hjälp med en bostad från kommunen. Vissa kan ordna en bostad själva och eftersom efterfrågan på bostäder är hög, är det viktigt att förturslägenheterna går till dem som verkligen behöver förturen. Förvaltningen ser också att det är problematiskt att ställa olika grupper mot varandra, då det finns fler grupper i behov av bostäder som har svårt att lösa sin situation själva. Förvaltningen förespråkar därför att det även fortsättningsvis ska finnas vissa kriterier som behöver vara uppfyllda, utöver våldsutsatthet, för att ha möjlighet att beviljas förtur i bostadskön. Vidare framhåller förvaltningen att det finns fler alternativ till boende efter vistelse på skyddat boende än att få en förturslägenhet, om man inte uppfyller de kraven. Socialtjänsten kan erbjuda genomgångsbostäder hos SHIS Bostäder till exempel. Förvaltningen instämmer i att våldsutsatta vuxna med barn i möjligaste mån inte bör placeras på vandrarhem, utan erbjudas en mer stabil och långsiktig boendelösning om de inte kan ordna boende själva. Detta kan göras exempelvis genom att de beviljas en genomgångsbostad hos SHIS Bostäder.

2. Genomlysning för att ta reda på varför så få våldsutsatta kvinnor beviljas förtur

Socialnämnden fick i budget för 2021 i uppdrag att tillsammans med bostadsförmedlingen och stadsdelsnämnderna se över processkedjan och göra nödvändiga åtgärder för att säkerställa att personer som är utsatta för våld i nära relation har rätt till förtur får tillgång till det. Arbetet är påbörjat och bostadsförmedlingen går igenom alla avslag som gjordes under 2020. Socialförvaltningen ser positivt på detta och instämmer att det är viktigt att processkedjan är funktionell och säkerställer att ansökningarna handläggs på ett rättssäkert sätt.

3. Socialnämnden bistår bostadsförmedlingen med framtagandet av nya riktlinjer för förtur

Om bostadsförmedlingen tar fram nya riktlinjer och önskar samverka med socialnämnden i någon fråga är socialnämnden givetvis positiva till att medverka. Förvaltningen menar dock att bostadsförmedlingen har bäst kompetens när det gäller bostadsfrågor och bostadsförmedling. Under hösten 2020 genomfördes så kallade dialogmöten där bostadsförmedlingen, relationsvårdsteamerna och budget- och skuldrådgivare från nästan alla stadsdelsnämnder deltog. Samma typ av möten hölls vintern 2017. Syftet var att förbättra samverkan mellan förtursenheten och socialtjänsten i ärenden som rör våldsutsatta och att öka kunskapen om varandras arbete och om våld. Mötena var mycket uppskattade

och både socialtjänsten och förtursenheten har efteråt uppgett att kunskaperna om varandras arbete liksom om våld i nära relation och i en hederskontext, har ökat. Förvaltningen ser att kompetenshöjningen om våld är ett viktigt bidrag i att säkerställa en adekvat handlägningsprocess av förtursansökningarna. Förvaltningen och bostadsförmedlingens förtursenhet har löpande dialog kring dessa frågor.

4. Tvåårsregeln för att beviljas lägenhet tas bort ur riktlinjerna för den som varit våldsutsatt

Förvaltningen bedömer att det sannolikt är nödvändigt att ha en tidsgräns i kraven för att kunna beviljas förtur, samtidigt som det är en komplex fråga. Precis som författarna skriver i motionen kan en våldsutsatt person ibland tvingas bo tillfälligt i en annan kommun för att undkomma våldet. Samtidigt är Stockholm en attraktiv kommun att bo i och utan tidsgräns finns risken att väldigt många personer söker förtur i syfte att få en lägenhet i staden. Det finns idag möjlighet för förtursenheten att göra undantag från reglerna om särskilda skäl finns, och förvaltningen menar att den möjligheten kan användas när det gäller avsteg från tvåårsregeln där det bedöms riktigt.

5. Borttagande av kravet om att vara skuldfri för att beviljas lägenhet

Kravet om skuldfrihet gäller främst boenderelaterade skulder, enligt riktlinjerna för förtur. Förvaltningen uppfattar att anledningen till att kravet finns är att det är svårt att godkännas som hyresgäst av fastighetsägarna om sådana skulder finns. Även här kan undantag göras, till exempel i vissa fall när skuldsanering pågår.

Förvaltningen menar att ett ytterligare undantag eventuellt skulle kunna vara om det finns en dom som slår fast att skulderna är ett resultat av ekonomiskt våld, samtidigt som det är tydligt att personen har tillräcklig inkomst för att betala hyra och övriga boendekostnader. Vidare har förvaltningen i boendepånen för våldsutsatta, som godkändes av socialnämnden i februari 2021, föreslagit att staden ska arbeta för att privata hyresvärdar ska acceptera hyresgäster med försörjningsstöd som huvudsaklig inkomst. Kommunala fastighetsvärdar har gjort detta sedan 2015 och det har fungerat väl. Om fler hyresvärdar gjorde det skulle möjligheten att skaffa en hyresrätt öka för fler våldsutsatta som tvingas flytta.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om en bostadsgaranti för våldsutsatta och att beslutet justeras omedelbart.

Bilagor

1. Motion om bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor av Lisa Palm och Anna Rantala Bonnier (Fi)